

Upravišтво: Ljubljana, Puceljjeva ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Inseratni oddelek: Ljubljana, Puceljjeva ulica 5 - Telefon št. 31-17 do 31-26

Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42

Računi: za Ljubljansko pokrajino pri pošto-
čkovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje
Italije Servizio Conti, Cor. Post. No 11-3118

JUTRO

Iskaja vsak dan naveden ponedeljka
Naročnina: ena mesečno Lr 18.-,
za izposojeno vključno s »Ponedeljskim Ju-
tro« Lr 36.50.

Uredništvo:
Ljubljana, Puceljjeva ulica št. 5. telefon
31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.

Schwere Abwehrkämpfe nördlich Kiew

Zäher Abwehrkampf südwestlich Dnepropetrowsk — Hohe blutige Verluste des Feindes in Süditalien — Der Kölner Dom erneut schwer getroffen — 33 Terrorbomber abgeschossen

Aus dem Führerhauptquartier, 4. Nov. DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Auf der Krim wurde der feindliche Landekopf südlich Kertsch weiter verengt. Nördlich Kertsch sind Kämpfe mit neuge- landeten feindlichen Kräften im Gange.

In der Strasse von Kertsch griffen Luft- waffe und Kriegsmarine den Übersetzver- kehr des Feindes wiederholt an. Ein so- wjetisches Schnellboot, sowie 5 Landungs- boote wurden vernichtet, 3 Kanonenboote schwer beschädigt.

Bei der Abwehr starker Angriffe gegen die Enge von Perikop wurden 20 Sowjet- panzer abgeschossen.

Am unteren Dnepr wurden feindliche Aufklärungsverbände abgewiesen. Eine feindliche Abteilung, der es gelungen war, über den Strom vorzudringen, wurde zum Kampf gestellt und vernichtet.

Im grossen Dnepr-Bogen kam es gestern besonders südwestlich Dnepropetrowsk wieder zu schweren Kämpfen. Die An- griffe der Sowjets wurden im zähen Ab- wehrkampf, stellenweise durch wuchtige Gegenstösse abgewiesen.

Eine eigene Panzergruppe stiess dabei in feindliche Bereitstellungen hinein und schoss zahlreiche Panzer ab.

Nördlich Kiew traten die Sowjets nach starker Artillerievorbereitung und von zahl- reichen Schlachtfliegern unterstützt, zum Angriff an. Schwere Abwehrkämpfe sind hier im Gange.

Im Kampfraum von Welikije Luki setzte der Feind auch gestern seine zum Teil von

Panzern unterstützten heftigen Angriffe fort. Um einige Einbruchsstellen wird ge- kämpft.

Von der übrigen Ostfront wird nur ge- ringe örtliche Kampfaktivität gemeldet.

In den schweren Kämpfen im Dnepr- Bogen hat sich die südwestdeutsche 23. Pan- zerdivision unter Generalleutnant von Vor- mann durch besondere Tapferkeit hervor- getan.

An der süditalienischen Front scheiterten feindliche Angriffe bei Venafr unter hohen blutigen Verlusten für den Gegner. Im Ostabschnitt stiess der Feind mit star- ken Kräften über den Trigno-Fluss vor. Er wurde nach hartem Kampf südöstlich der Stadt Istonio zum Stehen gebracht.

Feindliche Fliegerverbände griffen am gestrigen Tage das Gebiet der deutschen Bucht, insbesondere die Stadt Wilhelmshaven und in der vergangenen Nacht west- deutsche Städte an. Verluste und Schäden entstanden besonders in Düsseldorf. Der Kölner Dom wurde erneut schwer getrof- fen. Luftverteidigungskräfte vernichteten bei diesen Angriffen sowie über den be- setzten Westgebieten nach bisherigen Mel- dungen 33 feindliche Flugzeuge.

Unsere Luftwaffe führte in den gestri- gen Abendstunden ohne eigene Verluste einen starken Angriff gegen die Hafenstadt Ipswich in Südostengland, der grosse Brän- de verursachte.

Vor Emden und im Seegebiet nördlich Le Havre versenkten Küstensicherungs- fahrzeuge und andere Seestreitkräfte der Kriegsmarine vier britische Schnellboote und beschädigten vier weitere schwer.

Težki obrambni boji severno od Kijeva

Žilav odpor južnozahodno od Dnepropetrowska — Velike krvave izgube sovražnika v južni Italiji — Stolnica v Kölnu težko poškodovana — 33 terorističnih bombnikov sestreljenih

Führerjev glavni stan, 4. nov. DNB. Vrhovno poveljništvo oboroženih sil javlja: Na Krimu je bilo nadalje zoženo sovraž- nikovo mostišče južno od Kertsch. Severno od Kertsch so v toku boji z novo izkreani- mi sovražnimi silami.

Letalstvo in mornarica sta ponovno na- padla sovražnikov promet po Kertski mor- ski ožini. Uničen je bil en sovjetski brz čoln in 5 izkrcevalnih čolnov, 3 topniške ladje pa so bile težko poškodovane.

Pri obrambi proti težkim napadom na Perokopsko ožino je bilo uničenih 20 so- vjetskih oklopnikov.

Ob spodnjem Dnepru so bili zavrženi sovražnikovi izvidniški sunki. Sovražen oddelek, ki mu je uspelo prekorčiti reko, je bil napaden in uničen.

V velikem Dnepr-Bogenu je prišlo večeraj, zlasti južnozahodno od Dnepropetrowska, do težkih bojev. Sovjetski napadi so bili zavrženi v žilavih obrambnih bo- jih, delno tudi z močnimi protisunkmi. Pri tem je lastni oklopni oddelek vdrl v so- vražne postojanke in uničil številne tanke.

Po močni pripravi topništva in množi- številnih bojnih letal so napadle sovjetske čete severno od Kijeva. Težki obrambni boji se trajajo.

Na bojiščih pri Velikih Lukah je sovra- žnik tudi večeraj nadaljeval svoje, delno s tanki podprte hude napade. Na nekate- rih vzhodnih mestih se vršijo bitke.

Z ostalega vzhodnega bojišča javljajo le o manjših krajevnih spopadih.

Z izrednim junatvom se je odločevala v težkih bojih v Dnepr-Bogenu kolona juž- no nemška 23. oklopna divizija pod po-

veljstvom generalnega poročnika Vor- manna.

Na južnem italijanskem bojišču so se z velikimi krvavimi izgubami izjavili so- vražnikovi napadi pri Venafr. V vzhod- nem odseku je prodrl sovražnik z močnimi silami preko reke Trigno. Po hudih bojih je bil zamavljen južnovzhodno od mesta Istomjo.

Sovražnikove letalske jate so večeraj na- padle področje Nemškega zaliva, zlasti mesto Wilhelmshafen, v pretekli noči pa mesta v zapadni Nemčiji. Škoda in izgube so nastale predvsem v Düsseldorfu. Znova je bila težko poškodovana stolnica v Kölnu. Protiletalska obramba je po dosež- njih vseh uničila med temi napadi ta nad zasledeni zapadnimi ozemlji 33 so- vražnih letal.

Naše letalstvo je v večerajšnjih večernih urah brez lastnih izgub močno napadlo lu- ko Ipswich v južni Angliji, kjer so nastali veliki požari.

Proč Emdenom in na morju severno od Le Havra so potopile obalne obrambne ladje in ostale enice vojne mornarice 4 angleške brze čolne, nadaljnje 4 pa so težko poškodovale.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 4. nov. DNB. Na bojiščih je bi- lo sovražnikovo izvidniško delovanje ne- koliko živahnije kakor običajno. Na zemel- ski ožini Maaselke je napadel ojačen so- vražni bataljon z močno podporo topništva in metalcem min v varstvu megle naše po- stojanke, vendar pa je bil zavrnjen ob so- delovanju vseh vrst orožja.

Trije novi odlikovanci

Führerjev glavni stan, 3. nov. DNB. Führer je podelil viteški križec k Želez- nem križu, nadporočniku Karlu Renoldneru, četnemu vodniku v grenadirskem polku, rezervnemu poročniku Walteru Buschu, četnemu vodniku v pehotnem bataljonu, in desetniku Williju Schaffneru v grenadir- skem polku.

Führer ustanovil „Kubanski ščit“

Berlin, 3. nov. DNB. V spomin na juna- ške boje na Kubanskem predmostju je Führer ustanovil „Kubanski ščit“.

146 letalskih zmag

Berlin, 4. nov. DNB. Na predlog vrhov- nega poveljnika letalstva državnega mar- šala Göringa je podelil Führer viteški kri- žec k Železnemu križu poročniku Hartman- un, vodji letala v neki lovski jati.

200. zmagah hrvatskega Istarskega oddelka

Berlin, 4. nov. DNB. Hrvatski lovci, ki se na vzhodnem bojišču v zvestem bratstvu v orožju skupno borijo z nemškim letalstvom, so v mnogih poletih nad sovražnikom prizade- li sovjetskim letalskim silam občutne izgube. Eden izmed hrvatskih lovskih oddelkov je se- danj dospel na vzhodnem bojišču svojo 200. letalsko zmago.

Boji na južnitalijanskem bojišču

Berlin, 3. nov. DNB. Na južno-italijan- skem bojišču so uničile nemške čete se- verno-zahodno od Capue 21 sovražnih oklo- pnikov. Od tega jih je uničilo 7 nemških top- ništvov pri obstreljevanju sovražnikovih vo- dnošnih postojank. Ob vzhodu obali Volturna so požikovali trje ameriški pehotni polk v nadaljevanju svojih dosežanj na- padov prodrli na cesti od Capue v Capriati za nemškimi korak za korakom umika- jočimi se četami, vendar pa je bil sovra- žnik na višinah med Capriatjem in južno od njega ustavljen ter je utrpel občutne iz- gube, ki mu jih je prizadel oganj našega topništva in metalcem min, kakor tudi str- moglavni napadi nemških bojnih letalcev.

Prav tako so ostali brez uspeha v noči na 2. novembra započeli ameriški napadi zapadno od Volturna na obeh straneh vie Casertine in sunki kanadskih čet proti vi- šinam severozahodno od Campobassa.

V zadnjih dneh si Anglieži na vzhodnem bojišču močno prizadevajo, da bi izšli prehod preko Trigna. S konce trajočim mo- čnim pehotnim oddelkom, podprtim od števil- nih baterij, jim je uspelo potem, ko je bilo več prejšnjih napadov krvavo odbitih, s približno dvema polkoma prekorčiti reko, Nemeč pa se s svojimi protinapadi vrgli Angležje tako nazaj preko reke in vzpo- stavili doseženi položaj.

Bombe na pristaniške naprave v Neaplju

Berlin, 3. nov. DNB. V vojnem poročilu z dne 2. t. m. omenjeni napad nemških bojnih letal na sovražno oskrbovalno luko Neapelj je bil kljub močni sovražnikovi obrambi izveden točno po določenih načr- tih. Bombni zadetki na zasilno popravljene pristaniške naprave so povzročili velika razdejavanja in močne požare. Nemški bojni letalci so zadeli tudi več la- dij s tovarni 5 do 6 tisoč ton. Ladje so bile deloma zelo močno poškodovane, štiri za- deti parniki pa so se vneli.

Velik uspeh zbirke za zimsko pomoč

Berlin, 3. nov. DNB. Dne 10. oktobra l 1943 izvedena druga tedenska zbirka za vojno zimsko pomoč l. 1943/44 je po dose- danih ugotovitvah zbrala 52.879.943.22 RM. — Lani so pri isti zbirki nabrali le 42.429.236.42 RM. tako da znaša letošnji presežek 10.450.706.80 RM ali 24.1%.

Anglosaško izdajstvo nad Evropo

Skopim uradnim poročilom o suspihih moskovske konference se ni posreželo pri- kriti jedra sprejetih sklepov. Zamolčani so bili sicer najvažnejši problemi ureditve Evro- pe, a vprav ta molk zgornjo pričlo o dejstvu, da so Anglosasi sprčo boljšev- škega pritiska ustregli vsem nerazumim zahtevam Stalina ter zlasti manjši narode na milost in nemilost izročili boljševizmu. Zanimiva in poučna je v tej zvezi poleg drugih poročil, ki jih objavljamo, zlasti tudi naslednja vest DNB iz Stockholma:

Stockholm, 3. nov. Iz poročila lista »Svenska Morgenbladet« izhaja, da je dobil Stalin na moskovski konferenci proste roke glede zadovoljitve svojih ekspanzijskih teženj v vsej Evropi. List namreč poroča, da je bilo v Mos- kvu sklenjeno, naj se jugoslovanska emigrantska vlada preseli iz Kaira v Moskvu. Ta vest je vzbudila pri emi- grantih velik nemir, ker smatrajo nje- no vsebino kot prvi znak, da bo po sklepih moskovske konference postal ves Balkan sovjetska interesna sfera.

Iz podrobnejših poročil, ki so jih objavili listi drugih narodov, izhaja, da talca usoda ni zadela samo držav na jugovzhodu Evro- pe, marveč da so Anglosasi vrli boljšev- vikom v žrelo kot dobrodošel plin demala vso Evropo, nje gospodarstvo in nje omi- ko. V moskovskem komunistu ni imen malih držav, kar je dokaz, da se je Angli- ja odpovedala toliko poudarjenj »zaščite« svojih nekdanjih manjših zaveznikov ter jih je pri moskovskih pogajanjih upoabi- lala kot drobiž, s katerim je boljševikom plačala razne koncesije v drugih delih sveta.

Ameriški Hull in angleški Eden sta s tem brez vsakih ovinkov potrdila sicer že dovolj znano dejstvo, da se Anglosasi bri- gajo za evropske narode le v toliko, kolik- or to služi anglosaškim koristim. Svojo ljubezen do evropskih malih narodov na- glašajo gostobesedno le takrat, kadar jih potrebujejo za priprezo svojim imperia- lističnim ciljem. Kakor hitro pa se pokaže, da bi bilo treba izpolniti dane obljube, jamstva in obveznosti, Anglosasi čudno poptepto svoje besede, zataje svoje zave- zništvo ter puste na cedilu vsakogar, ki bi jim bil v kakršno koli breme pri njihovih krvavih kupljajah. Hull in Eden sta izra- zila predstavnika one plutokratske politi- ke, ki jo z vso pravico lahko označimo kot prekupčevanje z usodo manjših na- rodov.

Nobenega dvoma ni, da bodo zlasti iz Londona skušali prikriti sramotno vlogo, ki so jo igrali v Moskvi, toda vse kaže, da bo to prizadevanje zaman. Sirom Evro- pe so že zadoneli glasovi ogorčenja, ki pričajo, da narodi niso zadovoljni s tem, da bi bili samo predmet kupčij zavezni- škega vesela, marveč hočejo o svoji usodi in o bodoči ureditvi sveta odločevati kot enakopravni sopogodbenci. Mnuni so časi, ko so narodi gledali na Anglijo kot vse- mogočnega gospodarico sveta in smatrali vse nje obete za čisto zlato. Preved so v Londonu zlorabljali zaupanje narodov in predčito se je v sedanjih vojni pokazalo, da smatra Anglija evropske narode le za instrument svoje lastne obrambe. Po vrsti je Anglija potisnila v pogubo eno državo za drugo in danes ga ni državnika, ki bi se količkaj dal na obljube angleških držav- nikov.

Vendar pa se mora priznati, da je na drugi strani malo kdo pričakoval, da se bo- sta anglosaški veselili v Moskvi tako glo- boko ponizali in da bosta v vsem ustregli Stalinovi samogoltnosti. Zljaj je uradni kro- munike odpirali tudi zadnji sled zaupa- nja v anglosaške državnike. Vzporodno s tem pa se v evropskih narodih utrjuje tu- di globoko prepričanje, da sta anglosaški veselili popolnoma izžepirani in da sta se v zavesti lastne slabosti morali brezpopojno predrediti zahtevam boljševizma.

Tako so Anglosasi z lastnim pristankom izročeni kot čimtelj evropske in svetovne politike in odločevanje o tej je prešlo po- popolnoma v druge roke. Zljaj se usoda manjših držav odloča le še v borbi Nemeč- je in Rusije. Kam se morajo nagniti, s kem morajo potegniti in koga morajo podpreti z vsemi svojimi silami evropski narodi sprčo očite izjave Anglosasov, je vsakomur jasno. Nemčija, ki je v objavo načel novega reda pokazala Evropi in svetu pot, ki jo v bodoče mora ubrati politika narodov, Nemčija, ki je s svojimi brez- primernimi uspehi že udarila temelje no- vemu redu, se je izkazala kot edina sila, ki je v stanu, da roši Evropo pred groze- čimi posegi boljševizma. Nemčija in nje mogočna vojska sta edino jamstvo, da Evropa kljub anglosaški izdaji ne bo po- plavljena od židovskega komunizma. Mo- skovska konferenca je zadnja postaja na tem dolgem potu iztrezjenja evropskih narodov in njihovega spreobrnjenja k re- alni politiki. Nihovega jim narekujejo last- ni življenjski interesi. Ta politika ne mo- re biti drugačna — o tem so si danes na jasnen vsi evropski narodi — kakor po- litika trdne evropske skupnosti, kakršna je cilj Nemčije in nemškega naroda.

Kratke vesti iz vsega sveta

Madrid, 4. nov. DNB. Guverner Malte, lord Gort, je izjavil, da je na otoku 34.000 oseb brez primerne stanovanja in da mnogi izmed njih še vedno živijo v zakloniščih. Zdravstve- no stanje prebivalstva je sicer dobro, in sicer kljub legarju in meningitisu.

Zeneva, 4. nov. DNB. Kakor javlja dopisnik »Daily Telegraph« iz Sidneya, je postala av- stralska oskrba s premogom zaradi stavk zelo težavna, da so se morali pozvati prebivalstvo k štednji v porabi plina in elektrike. Avstra- lija je v zadnjih devetih mesecih izgubila za- radi stavk okoli 2 milijona ton premoga, kar je povzročilo velike motnje v celotnem želez- niškem prometu.

Tokio, 4. nov. DNB. Nov zakon razveljav- lja določila vojnega zakona o vojni obveznosti iz l. 1872, ki določa starostno mejo na 45 let. Starostna meja je bila v novem zakonu zvi- šana na 45 let.

Sovjetski cilj so aneksije in teritorijalna povečanja na račun sosedov

Ameriški pomisleki in ugovori proti moskovskim sklepom — Zna- čilen molk glede ureditve držav ob sovjetski zapadni meji

Stockholm, 3. nov. DNB. Celo v Zedi- njah državah izražajo gotovi krogi svoje zaskrbljenost glede izjave moskovske kon- ference. »Svenska Dagbladet« javlja iz New Yorka, da so v Washington »ser- učno vriskali od radosti, da pa razni po- litični opazovalci poudarjajo, da je molk o bodoči ureditvi držav ob sovjetski zapadni meji nad vse značilen.

Tudi Reuter mora priznati v poročilu Geoffreyja Innesona iz Washingtona, da »bi bilo kljub splošnemu odobravanju do- sežnih uspehov vendar napočeno, če ne bi hoteli opaziti kakhe nevolje, ki so jo vne- sli gotovi krogi v javno mnenje.« Tako je na pr. Reynolds zahteval izpremembo, ki naj zagotovi teritorijalno neodvisnost balt- skih držav, Poljske, Jugoslavije in Grčije. Edwin C. Johnson je predlagal, naj postavi- vijo Zedinjene države kot pogoj rešitev »vprašanj kakor so Palestina, Indija in Koreja«. Burton K. Wheeler je izrekel o moskovskih sklepih malo obetajočo sodbo, ko je dejal: »Ne vsebujejo mnogo novega.« V Ameriki govorijo tudi o premelem priza- devanju Cordella Hulla, da bi dobil od Sovjetske zveze posebno zagotovila glede vzhodnih evropskih »odbičajnih ozemelj« in o Angliji izjavo o njeni indijski in pale- stinski politiki.

Zeneva, 3. nov. DNB. Predsednik voja- škega odbora ameriškega senata Reynolds je izjavil, da je presenečen, ker ameriška delegacija v Moskvi ni dobila jamstev za neodvisnost baltiskih držav, Finske, Polj- ske, Grčije in Jugoslavije.

Se pred objavo moskovskih sklepov je izjavil Reynolds novinarjem, da bo pred- ložil izboljševalni predlog k Connallyjevi resoluciji, ki vsebuje ameriška jamstva za teritorijalne neodvisnosti in integralnost Letonske, Litavske, Estonske, Poljske, Ju- goslavije, Grčije in drugih narodov.

Ob tej priliki je dejal Reynolds: »Ameri- ška in britanska vlada sta svačeno zago- tovali, da bosta vsem državam vrnila nji- hovo suverenost. Če bomo klonili pred so- vjetskimi zahtevami, ki streme za aneksi- jami in teritorijalnimi povečaji, bomo s tem gotovo prelomili svojo dano besedo.«

„Male države brez pravice do obstoja“

Helsinki, 4. nov. DNB. »Helsingin Sa- lema« obravnava v sredo v uvodniku nekateri poročila angleškega tiska o stališču malih držav, ki so tudi brez ozadja moskovske kon- ference dovolj slabo obetajoča. Najokritosre- nejše se je izjavil »New Statesman«, ki je mne- nja, da bi bilo mnogo pametnejše, če se zapad- ne demokracije ne bi upirale teritorijalnim za- htevam Sovjetske zveze. Se neugodnejša je značilna izjava »Observerja«, ki popolnoma oporeka eksistenco pravico malih držav, češ da niso sodobne. Misel o omejitvi samostojno- sti malih narodov v Evropi in njihova pod- reditev avtoriteti v veljavni je bila že prej vzeta v obravnavo v okviru »novega reda«, torej s povsem druge strani. Tedaj so obsojili te na- črte kot prizadevanje za nadvlado in kot proti- utež so bila postavljena načela Atlantske de- klaracije o enakopravnosti vseh narodov, če pa sedaj nametavajo osnovati v Evropi nov red, proti kateremu se je doslej vodil odpor, potem lahko samo vprašamo: zakaj torej so se doslej sploh borili.

Sovjeti smejo zasesti Finsko, Poljsko in Balkan

Stockholm, 3. nov. DNB. V Zedinjenih dr- žavah se vedno živahno komentirajo v zve- zi z moskovsko izjavo usodo Finske, Polj- ske, Baltiskih držav in Balkana. »Stock- holms Tidningen« poroča iz New Yorka, da v političnih krogih mnogo razpravljajo o sovjetski strategiji oziroma o sovjetskem pojmovanju strategije, po katerem bi ute- negli sovjetske armade vdreti tudi v Finsko in Poljsko z namenom, da tam ostanejo, »dokler ne bi bil formalno sklenjen mir«.

Slično stališče zastopa tudi Arthur Krock v »New York Timesu«, kakor poroča »Sven- ska Dagbladet«. V tem poročilu čitamo, da bi sovjetske čete utegnile po kočani vojni ostati v zasedenih deželah, če bi med vojno sovjetska vlada poslala svoje čete v Fins- ko in Poljsko. Obljubo po točki 6. bi ute- gnili prelomiti. Tudi Besarabijo in balkanske države bi utegnili sovjetska vojska na tak način zasesti.

Največja nejasnost moskovske konferen- ce pa je v tem, piše »Svenska Dagbladet«, da je usoda osebnih držav Sovjetske zveze še vedno zavita v temo. Kakor presojajo v švedskih krogih, ne razširja sovjetski ko- muniki nikakega pomirjenja, temveč samo jaja nemir.

»Dagens Posten« ugotavlja, da je bila Finska izročena na milost in nemilost So- vjetski zvezi. Sovjetska zmaga bi pomenila propast Finske kot naroda in obenem tudi, vsaj v vsej Evropi, propast evropske civil- izacije.

Hull in Eden sta morala kloniti pred Stalinom

Stockholm, 3. nov. DNB. »Svenska Dag- bladet« pravi: Iz vsega je razvidno, da so morale zapadne velesile kloniti pred Stali- nom. Hull in Eden nista imela nikake iz- bire. Kakor običajno je močnejši diktiral in slabši je moral odločiti svoje zahteve na boljše čase.

Buenos Aires, 3. nov. DNB. V Kremlju sta podpisala Hull in Eden pogodbo z vra- gom, pravi list »Pampero« v svojem kome- tarju o zaključku moskovske konference. Celo najbolj poučen opazovalec je moral spoznati, da sta angleški in ameriški zu- nanji ministri objavila le neznanen in se to nepomemben del moskovskih zaključkov. Najvažnejše pa sta zamolčala. O sporazu- mu glede mej sovjetske ekspanzivnosti namreč zato nista mogla nčesar izjaviti, ker javnosti ne moreta priznati, da sta pro- dala v Moskvi zapadno civilizacijo njene- mu največjemu sovražniku, boljševizmu.

Orožje bo odločilo!

Helsinki, 3. nov. DNB. Vsi finski listi razpravljajo v uvodnikih o moskovskih iz- javah.

»Uusi Suomi« izraža začudenje, ker mo- skovski komuniké niti z beselo ne omenja problemov, s katerimi se bavojo vsi evrop- ski narodi, in sicer, kakšne bi bile zapadne meje Sovjetske zveze po morebitnem uspe- hu nasprotikov držav trojnega pakta. Nji- hov molk zagrnja vse v temo.

To vprašanje bo odločilo orožje in ne konfe- rence, izjavlja list »Karjala« v nevladom- nem komentarju in pristiavlja, da se bo mo- skovska izjava prav tako končala v košu, kakor se je to že čisto pripetilo s sličnimi deklaracijami. Ves hrup na moskovski kon- ferenci spominja mnogo na čas ob versailles- kem miru, ki je bil prav tako diktiran iz mržnje in želje po povračilu. Ne glede na čisto propagandne odstavke v izjavi vidimo jasno, da hočejo nadaljevati vojno kot pra- vo uničevalno vojno, s čemer pa bosta do- segli prav nasprotno tega, kar se pouda- rja v komunikju, namreč skrajšanje vojne. Kakor po versailleski pogodbi bi bila tudi ta vojna podaljšana le v neogled, toda vsa- kakor z razliko, da bi bila Sovjetski zvezi podeljena vloga prvega kapelnika v bodo- čem evropskem koncertu. Finska pa bo skrbela, da ne bo boljševiška kuga naša vvhoda v Evropo.

Helsinki, 4. nov. DNB. List »Ajan Suun- ta« poziva k narodnemu civilnemu junat- štvu. V Finski mora biti sedaj ohranjena močnejše kot kdaj koli poprej hrabrost, trdnost in vera v lepšo bodočnost. Trdno samozaupanje in vzdržanje, ki se je v fin- ski zimski vojni tako dobro obneslo, bodi ukaz ure.

„Temni načrti“

Rim, 3. nov. DNB. V komentarju o »kle- pih moskovske konference izjavlja diplo-

matski sodelavec rimskega radija, da si je danes v Evropi že vsakdo na jasnem, kaka strašna usoda bi doletela ves kontinent, če bi udeleženci moskovske konference ne- koliko lahkotno uresničili svoje temne načrte. Moskovska izjava mora tudi najbolj za- krknjenemu človeku odpreti oči. Najno- vejša zgodovina treh baltiskih držav in za- sedene Poljske so jasen zgled za usodo Evrope v primeru zmage treh moskovskih zaveznikov.

Po načrtih, ki so bili v Moskvi objav- ljeni glede italijanske bodočnosti, naj ita- lijanski narod popolnoma propade. Do- godki med 25. VII. in 8. IX. t. l. so po- kazali, da sovražnik neče le uničiti faši- zma, temveč hoče povzročiti propad vse- ga italijanskega naroda.

„Sklepe bo odnesel veter“

Pariz, 3. nov. DNB. List »Les Nouveaux Temps« piše: »Na vsem svetu ne bo nihče verjel obljubam teh komunikjev, ki jih bo slično kakor Atlantsko listino in mno- žico drugih zaveznikskih izjav odnesel ve- ter. Tudi najuspešnejša diplomacija sveta ne bo mogla zakriti suženjstva, v katerega sta padli Anglija in Amerika.

„Vse sile za obrambo Evrope“

Bratislava, 3. nov. DNB. Notranji mini- ster Sanjo Mach je govoril na velikem zborovanju na ozemlju, ki jih je Slova- škia dobila od Poljske, ter je dejal: »Na teh vrtnjenih ozemljih, kjer smo proslav- ljali zmago pravičnosti, izražamo svoje prepričanje, da bosta narodnostno načelo in pravična stvar zmagali na vsej črti. Slovaški narod bo stal trdno ob strani Nemčije, ki mu je pomagala v njegovih najtežjih časih in s katere pomočjo so bi- la Slovaški vojna nemogoče nepravilno iz- trgana ozemlja. Nemčija je edini zaščit- nik Evrope, ki je sposoben to zemljo tudi rešiti. Nemški narod in vsi z njim zdru- ženi narodi morajo razviti vse sile za obrambo Evrope in uporabiti vse možno- sti, če se hočejo rešiti. Vsak narod pa mora biti toliko zrel, da bo vse to razumel in se temu primerno ravnal.

Konferenca ni opravičila povzročenega hrupa

Sofia, 3. nov. DNB. »Slovo« piše, da so morali s konference umakniti večino vpra- šanj, ker so bila mnenja različna. Komu- niki ne odgovarjajo pričakovanjem Londo- na in Washingtona ter je zato končni izid skrajno nezadovoljiv, zlasti za one kroge obeh prestolnic, ki ljubijo vojno. Konfe- renca nikakor ni opravičila velikega hrupa, ki so ga dvignili zaradi njenih do- minevnih uspehov.

Srbija v skupni obrambni fronti Evrope

Beograd, 4. nov. DNB. Znaní srbski pu- blicist Damjan Kovačević piše v listu »Novo vreme« o vprašanju Srbije na moskovski konferenci. Edini skupni cilj, ki je vezal te tri nenaravne zaveznike v Moskvi, je bil če- nje Nemčije, ki ovira njihova načrta o sve- totni nadvladi. Kako naj se doseže a cilj, je predmet stalnih priganjaj, dosežanji po- tek pogajanj pa je nalašč le na najostrejša nasprotja. »Dokler bodo še mali narodi«, nadaljuje Kovačević, »ki se

„Anglija ni več velesila prvega reda“

Stockholm, 3. nov. DNB. Angleški tednik »Tribune« je pisal nedavno v neki kritiki Churchillove zunanje politike, da je Anglija ob koncu koncev postala mlajši partner Zedinjenih držav. To misel je povzel »Sunday Times«, ki piše, da v primeru zavezniške zmage v Evropi ne bo več nikake velesile, ker tudi Anglija zaradi ameriške in sovjetske moči ne bo več sila prvega reda.

Veliki ameriški list »Fortune« objavlja številke, v katerih se jasno zrcali propadanje Anglije in njena izguba mesta velesile, ki ga je morala zamenjati s položajem sedanje odvisnosti. Pred vojno je imela Anglija 3,5 milijard funtov inozemskih dobroimetij in skoraj nikakoli obveznosti. Ta dobroimetja pa so med tem padla na manj kakor milijardo funtov, pri čemer moramo še upoštevati, da Angleži še vedno računajo kot dobroimetja posojila onim kolonijam, ki so jih zasedli Japonci. Na drugi strani znašajo angleški dolgov v inozemstvu 2,5 milijard funtov, pri tem pa sploh niso upoštevane ameriške posojilnice v okviru zakona o posojilu in najemu. Če bi hotela Anglija poplačati vse te dolge brez običajnih pretresljivih svojih valut, bi morala po računih omenjenega ameriškega lista za deset let popolnoma prenehati vsak uvoz in na leto izvažati še 50% več, kakor je izvozila l. 1938. Tudi notranji dolg Velike Britanije je dosegel naravnost vrhovišča. Od 3 milijard funtov je narasel na 17 milijard, tako, da znaša sedaj na glavo posameznega prebivalca 362 funtov. Obrestovanje in amortizacija te vsote skupno z upravnimi stroški bi prisilili angleškega finančnega ministra, da na leto pobere z davki 60% narodnega dohodka.

Srce rdečega dekana bije močnejše

Slavospev canterburyskega nadškofa boljševiški »moral«

Zeneva, 3. nov. DNB. »Srce mi močnejše bije«, piše rdeči canterburyski nadškof Hewlett Johnson v posebnem članku londonskega komunističnega glasila »Daily Worker«, v katerem se bavi s »povratkom Sovetske zveze v naročje cerkve«.

Po njegovem mnenju nikakor ne moremo dovolj poudariti, da temelji vsa volja, industrijska in kulturna moč boljševizma na trdnih moralnih temeljih. Boljševiška revolucija naj bi bila v resnici in v srcu moralna revolucija in ta moralni faktor zahteva naše priznanje. Boljševizem je vili industrijskim strojem moralo in se je s tem izkazal za vrednega in sposobnega partnerja Velike Britanije, ki je prva gradila industrijske stroje, in istočasno tudi Zedinjenih držav, ki so te stroje izpopolnile.

Nato je prišel prispevek boljševizma, ki je izhajal iz osnovnega vprašanja: »Čemu gradimo stroje?« Boljševizem je odgovoril z »znanstvenim, moralnim in krščanskim odgovorom: da nam služijo, in ne, da se z njimi okoristimo.« To naj bi bili moralni temelji, oni so tako krščanski, da mora vsak pobožen človek pozdraviti boljševizem kot svojega prijatelja. Z dvigom

svoje moči je boljševizem dovolil tudi več svobode, kar je zlasti dokazal s sedanjim priznanjem pravoslavne cerkve.

Sedaj torej vemo: boljševiška revolucija je moralna revolucija! Tako je dejal najvišji angleški cerkveni dostojanstvenik, ki mora že vedeti, kaj je moralo. Na zahteva, da je vsak Anglež tega mnenja in da bo res tako, bo skrbela cerkev z vsem svojim vplivom. Torej je moralno, da so boljševiki pomorili milijone ljudi, požgali vasi, razrušili cerkve in jih izpremenili v beznice, da so mučili duhovnike in jih metali drhali. S tem, da je nadškof pokrtil krvavo boljševiško sled s plaščem krščanske ljubezni in morale, se britanska plutokracija popolnoma identifikira z boljševizmom. Katyn, Vinica in vsi ostali množični grobovi ne razburjajo prav nič časti angleške cerkvene kneze. Tudi oni so najbrže »moralni«. Agitacijski trik Stalina s pravoslavno cerkvijo mu zadostuje za dokaz njegove »pobožnosti«, pri tem pa dobro ve, da je vse le slabo zakrit maneuver Kremlja, toda kot zvesti sodelavec boljševizma odpušča in verjame vse krvavi rabljam, Angleška morala!

Izdajstvo badoglijevkega admirala

Cremona, 4. nov. DNB. Značilno luč na izdajo italijanske vojne mornarice meče poročilo lista »Regime Fascista«, ki ostro biča za držanje admirala Brivonesija. Admiral je po veljavni italijanski oporoki La Maddalena na Sardiniji. Vsi tamonjski oficirji so si prizadevali, da bi isto delali kakor njihov z angležinjo poročeni anglofilski poveljnik in v ofidiskem domu tudi ni manjkalo angleških gramofonskih plošč.

Pozornost je moralo zbuditi, da oporišče tudi ni bilo tako dolgo bombardirano, dokler je bila na njem še admiralova družina. Prav tako je bilo pozornost zbujajoče, da sta bila Cagliari oziroma La Maddalena bombardirana le tedaj, če se italijanski admiral ni mudil tamkaj, zaradi česar so mnogi domnevali, da mora imeti gotove zveze s svojimi na angleški strani prav tako na Sredozemskem morju službo vrščim svakom.

Toda to še ni dovolj. Admiral Brivonesi je tudi prelomil besedo, napram nemškemu polkovniku Almersu. Ko so se nemške čete prepeljevale s Sardinije na Korziko, je pustil kljub svoji lastni besedi streljati na nemško motorno splavo. Bil je pač prepričan, da mu bo uspelo zaradi njegove številčne premoči spraviti Nemce v angleško ujetništvo. Energična nemška protiakcija pa je imela za posledico, da so italijanske čete po deseti urah upustile borbo, v kateri so izgubile 87 mrtvih, medtem ko so padli samo trije Nemci.

Anglosaško letalsko opustošenje v Ankonu

Milan, 4. nov. DNB. Pri anglo-američnem terorističnem napadu na mesto Ankonu so bile porušene katedrale in pet cerkev.

Sovjetsko odposlanstvo na poti v Bari

Rim, 4. nov. DNB. Iz Baria poročajo, da bo tja v kratkem prispelo sovjetsko odposlanstvo iz Moskve, ki ga bo sprejel izdajalski kralj Viktor Emanuel. Odposlanstvo prihaja v Italijo na podlagi moskovskih sklepov, da se bližje spozna s smernicami politike Baogojija in Sforze in da se bavi z italijanskimi socialnimi problemi. S tem je storjen uvod v boljševizacijo Badoglijeve Italije.

Kultura

K imenovanju Cirila Debeveca

V vodstvu slovenske Drame se je izvršila značilna osebna sprememba: za njene direktorja je bil imenovan (den ojaš) vodilni režiserjev Ciril Debevec. Kdor je skozi dolgo leta zasledoval iz večje ali manjše bližine obsežno delo tega prvovrstnega gledališkega teoretika in praktika, mora iskreno pozdraviti njegovo imenovanje, četudi se morda ni vedno strinjal z vsemi njegovimi idejami in metodami. Nesporno je Ciril Debevec ena najrobovitejših osebnosti, kar jih premore današnje slovensko gledališče. S svojo široko splošno izobrazbo in specialnimi univerzitetnimi študijami in v Ljubljani, z dolgoletno prakso ne le za kulisami, marveč na samem odru, kjer si je pridobil sloves nadpovprečno značilnega igralca, s temeljitimi dramaturškim, estetskim in pedagoškim delom, kjer je prešel od tradicionalnih električnih in impresionističnih načinov k znanstvenemu sistemu, upoštevajočemu modernost estetske in psihološke dognanja — z vsem tem je stal Ciril Debevec že dolgo v ospredju slovenske gledališke kulture. Njegov vpliv se je občutil povsod, kamor je segel s svojim močnim delovnim vzgonom s svojo voljo, da kar se da dvigne raven in postavi vsako stvar na tisto mesto, kjer bo stala trdno, po neki dognani, preudarni potrebi.

V miselnem svetu tega našega gledališkega sistematičarja velja načelo, da se tudi umetniške zadeve najsi so se tolikanj stvar intucije in razpoloženja, ne smejo prepustiti slučajnosti, marveč jih je treba ure-

jati po kar se da trdno postavljenih, znanstveno utemeljenih načelih in smernicah. Sam globoko umetniška natura, ki so ji predobro znane vibracije stvarjalnega duha, njegova nujna sproščenost in iracionalna, alogična srebožnost, je vendar v urejanju tega, tako rahločutnega čustvenega in mišljenjskega sveta tudi znanstvenik, ki pozna veljavo discipline in uspešnost metode. Ta srečna spojitev umetniškega in intelektualnega elementa v Debeveci tudi volutarne moči in k dejavnosti usmerjeni naravi daje največ značilnosti vsemu njegovemu gledališkemu delu.

CIRIL DEBEVEC
novi direktor naše Drame

Posrečen sunek proti angleški obali

Berlin, 4. nov. DNB. V sredo je bila v vojnem poročilu objavljena potopitev dveh parnikov pred angleško južno obalo kot uspeh smotnega in junakega napada nemških lahkih pomorskih sil proti močno zaščitenu angleškemu konvoju. Neugodno vreme je olajšalo približanje k nasprotniku, zato pa je otežilo izvedbo napada ter je bilo težko zadeti cilje.

Angleški konvoj je bil močno zaščiteno, ko pa so ga kljub slabi vidljivosti opazili nemški čolni, so takoj prešli k napadu. Neki parnik z 2500 brt. je bil potopljen z dvema torpedoma. Prav tako je bil večkrat zadet neki drugi parnik z 2000 brt. Ko so se nemški čolni po uspelem napadu odmaknili od sovražnika, je bil tudi ta parnik že v takem stanju, da se mora brez dvoma računati z njegovo potopitvijo.

Na povratku je nastopilo proti našim čolnom veliko število topničark in brzih čolnov, ki so se pa naglo umaknili, čim so nemške ladje otvorile na nje dobro namenjen ogenj. V slabem vremenu je sovražnik naglo izginil iz vidika.

Nemške lahke pomorske sile niso imele izgub, čeprav so naravnost iskale in tudi začele boj s sovražnikom. Polnoštevno in nepokodovane so se vrnile na svoja oporišča.

Novi japonski ministri prevzeli svoje dolžnosti

Tokio, 4. nov. DNB. (Vzhodnoazijska služba.) Novi japonski ministri so v Feniškov dvorani cesarske palače svečano prevzeli svoje dolžnosti.

Ministrski predsednik in vojni minister Tojo je prevzel municijsko ministrstvo, bivši poljedelski minister Yamazaki poljedeleko in trgovsko ministrstvo in bivši železniški minister Hattata prevoznico in prometno ministrstvo. Bivši trgovski in industrijski minister Kihi je bil imenovan za podministra v municijskem ministrstvu.

Na Pacifiku potopljena sovražna križarka

Tokio, 3. nov. DNB. (Vzhodnoazijska služba.) Japonski glavni stan objavlja, da so letala japonske vojne mornarice potopila med sovražnikovim izkrcavalnim poizkusom na otoku Mono Treasury južno od Bougainvilleja v sredo dopoldne sovražno križarko, neko nadaljnjo pa poškodovano.

Strah pred indijskim maščevanjem

Stockholm, 3. nov. DNB. »Daily Mail« javlja, da so oblasti odredile »stroge ukrepe« za zaščito angleškega ministra za Indijo lorda Amerija. Za službo je bil določen poseben oddelček detektivov Scotland Yarda. Ministrstvo stanovanje stražijo noč in dan. Zaradi lakote v Indiji so namreč smatrali za primerno, da dosedanje varnostne ukrepe ojačajo.

Iz turške narodne skupščine

Carigrad, 3. nov. DNB. Turška narodna skupščina je izvolila ponovno Abdulhalika Rendasa za predsednika in Refeta Džanitesa, Schemsedina Guealtayasa in Mahzara Gernemsa za podpredsednike. Prihodnja seja skupščine je bila določena na 8. november.

Porast draginje v Ameriki

Zeneva, 4. nov. DNB. Po trimesečnem odmeru so po poročilu »Daily Expressa« iz New Yorka ponovno narasli stroški preživljanja v Zedinjenih državah za pol odstotka. Ženska oblačila pa so se podražila za 60 odstotkov.

Potres v oddaljenosti

Jena, 4. nov. DNB. V sredo so zaznamovali potresomeri v Jeni ob 15.43 uri močan potres v oddaljenosti 7500 km, ki je trajal 9 sekund. V Jeni je trajalo gibanje potresa nad dve uri. Ognjišče potresa je bilo bržkone severno obrobno področje Tihga oceana (Beringovo morje).

Male oglase za nedeljsko številko

oddajajte že med tednom, najkasneje pa v petek. Le za te oglase lahko jamčimo, da bodo zanesljivo objavljene v nedeljski številki. V soboto sprejemamo »Male oglase« za nedeljsko številko samo še do 11. dopoldne, vendar pa jih bomo mogli objaviti le, v kolikor bosta dopuščala prostor in čas.

Ob tednu dobrodelnosti

Poštrenovalno in uspešno delo škofijske dobrodelne pisarne v Ljubljani

Teden dobrodelnosti od 31. oktobra do 7. novembra je organizirala škofijska dobrodelna pisarna v Ljubljani. Pisarna je bila ustanovljena v avgustu 1942 in je pritegnila k sodelovanju predstavnike vseh slojev ljubljanskega prebivalstva ne glede na njihovo nekdanjo politično pripadnost. Njeno delo je bilo porazdeljeno na razne oddelke, kakor so to narekovale potrebe. Tako so poslovali in še poslujejo oddelki za begunce, za internirance in njih družine, za pogorele in izropane, za dijaštvo itd. Za sedanj »teden dobrodelnosti« je škofijska dobrodelna pisarna izdala kratko poročilo, ki nazorno kaže njeno vsestransko poštrenovalno in za naše skromne razmere tudi prav uspešno delo ter obenem priča, kako zasluži ta v najlepšem pomenu besede socialna akcija podporo vseh, ki se zavajajo svojih dolžnosti do sočloveka in do narodne skupnosti. Po poročilu posnemamo v naslednjem na kratko nekaj podatkov.

Oddsek za begunce je začel poslovati lani v septembru. V enem letu je dal potrebnim beguncem 627.700 lir podpor in 437.460 lir posojil, skupaj torej nad milijon lir.

Oddsek za pogorele in izropane posluje ravno tako dolgo in je v tem času razdelil 554.257 lir v gotovini, poleg tega pa precejšnje množice obleke in obutve, po večini stare, deloma pa tudi nove.

Oddsek za internirance in njih družine po-

služe že od začetka, torej eno leto in četrt. Pošiljal je pakete internirancem, ki niso imeli nikogar, da bi skrbeli zanje. Z gotovino in v blagom je podpiral zapuščene rodbine in se zlasti brigal za otroke internirancev. Izdatno je pomagal tudi vratačjočim se internirancem. Odkosova kartoteka vsebuje okrog 20.000 imen. Za internirance in njihove družine je oddelk izdal lir 853.600 v gotovini, poleg tega pa je podpiral njegovo delo še posebni oblačilni oddsek, ki je zbral za več kot 200.000 lir starih oblek, tudi po večini za internirance.

V izvajanju svoje splošne podpornе akcije je dobrodelna pisarna tudi drugim potrebnim priskočila na pomoč z denarjem, obleko in hrano ter razdelila tako nadaljnjih 37.873 lir.

Skupno je škofijska dobrodelna pisarna doslej izdala za več kot dva in pol milijona lir podpor v blagu in denarju. Okrog lir 600.000 so k temu lepemu znesku prispevali zasebniki, okrog dva milijona lir pa sta dala dobrodelni pisarni na razpolago ljubljanski knezooficij in, po njegovem prizadevanju, sv. stolica.

Ze ti kratki podatki kažejo, kako koristno in potrebno je udeleževanje škofijske dobrodelne pisarne in kako v polni meri zasluži vsestransko podporo in sodelovanje. Porabite sedanj »teden milodarnosti« za to, da vsak prispeva, kar največ more!

Gospodarstvo

Centrale za zamenjavo rabnih predmetov v Nemčiji

Omejitve v proizvodnji rabnih predmetov za civilno potrošnjo, ki so potrebne zaradi vojne, so v Nemčiji že zgodaj pospešile zamenjavanje rabnih gospodinskih predmetov za druge gospodinske predmete. Da ne bi pri tem rastale zlorabe, so se za to vrsto kupnje kmalu pričela zanimati eskobovalna oblastva. Ki so skušala najti najprimernejšo organizacijsko obliko za take kupnje. Pred leti je narodno-socialistična ženska organizacija pričela posredovati zamenjave otroških oblek. Ta zamenjava je dones izvedena po vsej Nemčiji in bo menda ostala tudi po vojni, ker se je izkazala kot izredno praktična. Posredovanje med posameznimi interesi oskrbuje brezplačno narodnosocialistična ženska organizacija sama.

Pri organizaciji zamenjave ostalih rabnih in gospodinskih predmetov pa so sodelovala oskrbovalna oblastva za potrebo, urediti poseben aparat. Najpogostejše je stvar organizirala mestna občina v Königsbergu, ki je v začetku letošnjega leta ustanovila centralo za zamenjavo rabnih predmetov v prostorih neke bivše veleb. agovnice. Interesenti prinašajo v to centralo razne različne predmete z namenom, da določene predmete zamenjajo za druge rabne predmete, ki jih potrebujejo. Prinesene predmete najprej ocenijo in se pri zamenjavi izplača le razlika. Stranka plača le prispevek v višini 10% celotne vrednosti. Mesečno posreduje ta centrala sedaj okrog 1000 zamenjav. Predmeti so razstavljeni in na vpogled. Če v treh tednih ne pride do zamenjave, je treba predmet zopet oddati ali pa ga centrali prodati.

V nekaterih drugih mestih Nemčije so uvedli omejitve glede možnosti zamenjave, tako na pr. za gospodinske predmete in igrače. Drugje so predpisi, da se sme pohištvo zamenjati le za pohištvo, če pa ni možna zamenjava, organizacija sama odkupi pohištvo in ga po izvršenem popravilu ali obnovi proda na podlagi nakaznje. V nekaterih mestih obstoja posredovanje le v tem, da se ocenijo predmeti, ki se zamenjajo. Povsod pa velja načelo, da se predmeti oddajo le, če interesent sam ponudi drug predmet. Le v nekaterih takih organizacijah je dopuščeno, da se predmeti tudi prodajo, pri čemer dobi prodajalec

prednost pri poznejšem nakupu predmeta, ki ga potrebuje.

Nedavno je bila podobna centrala ustanovljena tudi na Dunaju. Pri ustanovitvi so upoštevati izkušnje drugih sličnih organizacij. Centrala sprejema rabljene predmete dnevne potrebe, ki imajo vsaj cenilno vrednost treh mark, ki so še uporabni in čisti (razen luksuznih predmetov, umetnin in predmetov, ki se težko prevažajo). Ni pa ponudnik vezan, zamenjati svoj predmet za drug predmet iste vrste in lahko svoj predmet zamenja za kakršn koli drug predmet. Samo za obleke, perilo in čevlje je predpisano, da se smejo zamenjati samo za predmete iste vrste. Kdor prinese rabni predmet tej centrali, dobi potrdilo z navedbo cenilne vrednosti, na podlagi katerega si lahko med razstavljenimi predmeti, ki jih nudi drugi, izbere, kar si želi, pri čemer mora eventualno razliko cenilne vrednosti doplačati ali pa jo organizacija njemu izplača, vendar razlika ne sme biti prevelika. Če interesent, ki je prinesel v zamenjavo določen predmet v teku dveh mesecev ne najde za zamenjavo primerne drugega predmeta, pravica za zamenjavo, ugozane in mu centrala izplača vrednost prinesenega predmeta, kakor je bil ocenjen. Odkupljeni predmeti se potem prodajo na dražbi. To je potrebno, da se ne bi preveč kupili predmeti, za katere ni dovolj zanimanja. V nekaj tednih, odkar je bila ta dunajska centrala ustanovljena, je prmet dosegel že 100 zamenjav na dan. Število za zamenjavo ponujenih predmetov pa se giblje na višini okrog 300.

GOSPODARSKÉ VESTI

= Vinska letina na Štajerskem. Po priključitvi Spodnje Štajerske je Štajerska postala največje vinorodno področje Nemčije. Zato zavzema štajersko vino pri oskrbi Nemčije z vinom veliko vlogo. V splošnem je bilo letos vreme za vinsko trto ugodno, četudi je ponekod suša povzročila škodo, prav tako tudi toča. Bolezni pa so nastopile le tu in tam. Kakovost letošnje vina vsekakor ne bo slaba, po količini pa bo dosegel lanski pridelek. Tudi količina sladkorja je razmeroma znatna, razen pri muškatnem silvencu.

= Ureditev delokroga gospodarskih ministrstev na Hrvaškem. Iz Zagreba poročajo, da je bila s posebnim zakonskim dekretom urejena kompetenca treh gospodarskih ministrstev. V kompetenco ministrstva za trgovino, obrt in industrijo spadajo notranja in zunanja trgovina, carinska politika, trgovinsko-politično nadzorstvo državnih podjetij, industrija in obrt, nadzorstvo nad trgovinskimi industrijskimi obrtnimi zadrugami in končno komisariat za tvorbo cen. V kompetenco kmetijskega in prehranjevalnega ministrstva spadajo vse panoge kmetijstva, uprava državnih posestev, nadzorstvo kmetijskih gospodarstev, ribištvo, kmetijsko zavarovanje, veterinarska služba, prehranjevalna in oskrbovalna politika, oskrbovanje obrti in industrije s potrebnimi surovinami in prekrba semen. V kompetenco ministrstva za gozdo in rudnike pa spadajo končno uprava gozdov, pragozdovalje, uprava zaščitnih parkov, lov, gojitve postvri, rudarstvo in plavžarstvo ter uprava državnih rudarskih podjetij.

drugi raziskovalci, je na drugi strani pripisal pisec »Essays um Goethes« marsikaj iz svojega in tako pravi pravi široki občini Goethejevih častice velik knjižni postadek.

Reinhold Buchwald, strokovnjak za literarno zgodovino nemške klasike, avtor dve knjigi obsegačnega življenjskega Fr. Schellera, je spisal za založbo Alfreda Krönerja knjigo »Führer durch Goethes Faustdichtung«. Kdor pozna na pr. italijansko literaturo o Dantejevem »Božanski komediji«, ve, koliko komentarjev je že izšlo k tej močeni pesnitvi, ki je danes malone neumljiva (vsaj na nekatere mestih), če bralec ne seže po kakem komentarju. Goethejev »Faust« nam je časovno resda bližji, vendar je zlasti njegov drugi del posebej še filozofsko in literarno povprečno izobraženemu bralec tako težko dostopen, da je tudi tu skoraj že neobhodno potreben dober komentar. Buchwald je po sodbi strokovne kritike prekosil s svojo knjigo vse dosedanje poizkuse, zakaj njegov »Führer durch Goethes Faustdichtung« je posnetek vsega, kar se je doslej pisalo na rob tej velepesnitvi. Knjiga je rastala iz potrebe poljudne razlage, dostopne širšemu krogu, zato ne prinaša znanstvenih odkritij. Z njo bo imel veselje in korist le, herna bralec »Fausta«. Buchwald komentira prizor za prizorom, navaja nalčna mesta iz ostalega Goethejevega dela in opozarja na zgodovinsko ozadje posameznih mest. V drugem delu obravnava zelo obsežno postanek »Fausta«, v tretjem pa citira obilno dokumentarno gradivo k »Faustu«. V knjigi je tudi slovar manj znanih besed v »Faustu« in seznam najvažnejših del iz obširne literature o tej reprezentativni mojstrovini nemškega slovstva.

